

VIÐMERKINGAR

veruliga ikki gingið upp fyri honum, at hann sjálvur hesi seinastu fimm gullárini hevur sitið við lyklinum til at skapa fólkkaskúlanum betri materielleri umstøður, so hann kann koma at standa í einum meira positivum ljósi?

At Lærarafelagið hevur verið ónøgt hesi árinu síðani komið og stríðist um framtíðina eitur ein yvirskriftin í roðuni. Beinanvegin fara vit at hugsa um ta manipuleringi áeggjanina frá seinasta fullveldisvalstriði: Komið og byggi land! Hvor skal siga, vit fullveldisfólk byggja land. Øll hini, sum ikki hoyra upp í tann hópin byggja ikki land, ergo svikja tey sitt land.

Hvat er tað so, landsstýrismaðurin bjóðar til? Jú, nú má tað vera innihaldið, menningin, atgerðarættanin og krøvini til okkum sjálv, sum vit skulu brúka orkuna til.

Tað tykist, sum landsstýrismaðurin hevur litla hóming av, hvat ið er farið fram, og hvat ið framvegis fer fram í fólkkaskúlanum. Ongantið í føroyskari skúlasøgu hevur so nógv fundarvirksemi og so nógv orðaskifti verið millum lærarar um júst innihald, menning og ráðlegging, sum hesa tíðina, síðani nýggja skúlalógin kom í gildi. Hetta orðaskifti og fundarvirksemi hevur júst verið grundarlagið undir teimum krøvunum um kompensatióin fyri øtta arbeiðsbyrði og ynskinum um ein nýggjan arbeiðstíðarnorm, sum arbeitt hevur verið við síðan 1996.

Ov seinur á sjóvarfallinum
Landsstýrismaðurin sigur, at málið fyri at menna ein

fólkkaskúlanum. Landsstýrismaðurin gramdi seg í roðuni um, at tað hevði verið so nógv stríð hjá politiska myndugleikanum um frymlar og prosentir og promillur og niðurskurðir og krónur og oyru. Sjálvandi mátti tað verið øllum greitt, at ein nýggj fólkskúlalóg, sum hevur umfatandi nýskapanir við sær, og sum er framtíðarlítandi, fer at útloysa krøv frá avvarðandi fakfelag um mótvirði fyri øtta arbeiðsbyrði.

Hetta eru krøv, sum eru rættvis og sum figgjarmálastýrið og felagið mugu samráða seg fram til senju um.

Komið og stríðist um framtíðina eitur ein yvirskriftin í roðuni. Beinanvegin fara vit at hugsa um ta manipuleringi áeggjanina frá seinasta fullveldisvalstriði: Komið og byggi land! Hvor skal siga, vit fullveldisfólk byggja land. Øll hini, sum ikki hoyra upp í tann hópin byggja ikki land, ergo svikja tey sitt land.

Hvat er tað so, landsstýrismaðurin bjóðar til? Jú, nú má tað vera innihaldið, menningin, atgerðarættanin og krøvini til okkum sjálv, sum vit skulu brúka orkuna til.

Tað tykist, sum landsstýrismaðurin hevur litla hóming av, hvat ið er farið fram, og hvat ið framvegis fer fram í fólkkaskúlanum. Ongantið í føroyskari skúlasøgu hevur so nógv fundarvirksemi og so nógv orðaskifti verið millum lærarar um júst innihald, menning og ráðlegging, sum hesa tíðina, síðani nýggja skúlalógin kom í gildi. Hetta orðaskifti og fundarvirksemi hevur júst verið grundarlagið undir teimum krøvunum um kompensatióin fyri øtta arbeiðsbyrði og ynskinum um ein nýggjan arbeiðstíðarnorm, sum arbeitt hevur verið við síðan 1996.

Burtursæð frá, at nú skulu lærarar í framtíðini ikki seta krøv til myndugleikarnar, men til sín sjálvs, so er einasta nyhugsanin, sum eg dugi at fáa eyga á, tá ið hann sigur, at í framtíðini skulu sáttmálasamráðingarnar snúgva seg um innihaldið og virðið í undirvísingini, heldur enn um arbeiðstíð og niðurskurðir.

Hvat man Føroya Lærarafelag halda um, at tað nú verður slutt við at samráðast um lønar- og arbeiðsviðurskifti, men í staðin at kempast má fyri at sleppa at menna innihaldið og virðið í undirvísingini?

Er hetta profetisk tala um Føroyar í framtíðini?

Tjóðveldisflokkur

Lýsingar	
Freistir:	Tekstlýsingar Stórri lýsingar Lýsingartorgið Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10 Frí. kl. 15 Frí. kl. 12 Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10 Mán. kl. 15 Mán. kl. 12 Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10 Týs. kl. 15 Týs. kl. 12 Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10 Mik. kl. 15 Mik. kl. 12 Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10 Hós. kl. 15 Hós. kl. 12 Hós. kl. 12
Stórri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og aðrenn ásettut freistir.	
Framhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.	
Stødd:	
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.	
Innsent tilfar	
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.	

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Heri á Røggi heri@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Finnbjörg Nattestad
finnbjorg@sosialurin.fo
Durita Simonsen durita@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Heri á Røggi heri@sosialurin.fo
Ingrid Bjarnastein ingrid@sosialurin.fo
Vílmund Jacobsen vimund@sosialurin.fo
Solby Eliassen solby@sosialurin.fo
Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin.fo
Ingj Rasmussen ingj@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jenski@sosialurin.fo

Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstöðin
Útgevvari:
Sp/ff Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo
Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14 ⁰⁰

VIÐMERKINGAR

Fólkaflokkurin og sáttmálasamráðingar

Til: Verkamannafeløgini
Att. Ingeborg Vinther, form., FA
Tjarnadeild 5, Tórshavn

Viðv. skrivi tykkara til m.a. Fólkaflokkin 6. mai 2003.

Fólkaflokkurin takkar fyri bræv tykkara í gjár og tekur fult undir við, at í einum

fólkastýrdum landi sum Føroyum við friu markn-

aðarbúskapi hava partarnir á arbeiðsmarknaðinum fullan og heilan rætt til at samráða seg fram til setanar- og lønaravtalur.

Samstundis ásanna vit, at lógin, sum SEV virkar undir, áleggur landsstýrismanninum í figgjarmálum og ongum øðrum at samtykkja ella havna teimum lønaravtalum, sum el-felagið ger við síni starvs-

fólk.

Annars ynskir Fólkaflokkurin øllum tykkum, sum samráðast, gott samráðingarhegni, eitt friðarligt vár og góðar avtalur, sum tæna øllum Føroya fólki til gagns og sóma.

Vinarliga

Óli Breckmann,
v/ tingbólkinn

Akkurat nokk til avdráttir

Magni Laksáfoss

Landskassaroknskapurin fyri figgjariárið 2002 visti eitt avlop á 191 mill. aðrenn avdráttir – ella knappar 50 mill. eftir avdráttir. Hetta er nógvur peningur, men als ikki nokk í einum so avbera góðum ári, sum 2002 visti seg at vera. Avlopið átti verði minst 200 - 300 mill. eftir avdráttir og ikki einans 50 mill.

Útlitini fyri 2003 eru munandi verri enn fyri 2002. Væntandi verður onki avlop í ár.

Tá figgjarlógin fyri 2002 varð samtykt visti hon eitt avlop á 371 mill. Í leypu av 2002 komu nógvur eykajáttarnir, so vegna vánaligari stýring kom avlopið við eykajáttanum niður á 70 mill. í desember 2002.

Endaliga roknskaparúrslitið visti seg at liggja á 191 mill. – heilar 180 mill. lægri enn upprunaliga figgjarlógin.

Tá skal eisini takast hædd fyri, at fleiri óvæntaðar inntøkur vistu seg í síðstu løtu, sum vóru við til at lyfta úrslitið uppeftir.

Akkurat nokk til avdráttir
Longu tá valið var á vári

2002 visti Sambandsflokkurin á, at tað var um reppið at figgjarlógin fór at hava nóg stórt avlop til avdráttirnar.

Tá avtornaði visti tað seg, at tað akkurát var nokk til avdráttirnar. Knappar 50 mill. vóru eftir tá avdráttirni vóru goldnir.

Sanniliga mugu vit siga, at gott var at eyka inntøkur komu í síðstu løtu, sum góvu eitt avlop á landskassaroknskapinum.

Tær knappar 50 mill. eru settar inn í Landsbankan.

Peningurin í Landsbankanum

Landskassin hevur lógarbundna skyldug at hava 15% av BTÚ innistandandi í Landsbankanum. Av tí at búskaparvøkstur hevur verið seinastu árinu (og harvið er BTÚ vaksið) er hetta kravið vaksið við 130 mill., soleiðis at tað í dag skulu standa minst 1.515

mill. í Landsbankanum. Samstundis eru einans 50 mill. settar inn í bankan – tvs. at tóki peningurin í Landsbankanum er ikki vaksin men minkaður við (130-50 = 80 mill)

Tilsaman er nú minni enn 900 mill. tókar í Landsbankanum – restin er peningur, sum landskassin hevur bundið seg til at hava innistandandi.

Kravið næsta ár veksur við umleið 150 mill. – tvs. at avlopið á figgjarlóginu í ár má vera minst 300 mill. fyri at vera nokk til avdráttir og til at økja tóka peningin í Landsbankanum.

Útlitini fyri 2003

Figgjarlógin fyri 2003 varð samtykt á heystið 2002 við einum avlopi á 240 mill. Tvs. at samtykta avlopið er ikki nokk til avdráttir og til at nøkta kravið um innistandandi í Landsbankanum.

Longu nú eru eykajáttarnir fyri omanfyri 70 mill. samtyktir í løgtinginum. Tvs. at longu nú er avlopið á figgjarlóginu við fer at nærkast 160 mill., sum júst er nokk til avdráttirnar av hetta kravið vaksið við 130 mill., soleiðis at árinum fer at laga seg.

Húsdýravælferð

Gunnar Bjarnason
landbúnaðarfrøðingur

Húsdýravælfærslu

Hvønn leygardag hevur Sosialurin eitt blað innlagt, "Vikuskiftið". Tað er ætlað til undirhalds- og hugnalæsnad um vikuskiftið.

Eg plagi stundum við áhuga at lesa hetta blaðið, og tað gjørdi eg eisini 26. april 2003.

Síða 3 var ikki øll hugnalæsnadur. Har stóð frásøgn um nakrar manns, sum hava verðrar í eini skor. Teirra meðaltøl visa, at 25% av veðrunum koma einki aftur, og tað var ikki gamansleikur at fáa seyðin

í skorina, hvørki fyri fólk ella fæ.

Tað eru aðrar skorar, har veðrar verða latnir niður í, har úrslitið og viðurskiftini eru á sama støði, so hasir skulu ikki dømast av mær, meira enn aðrir. Viðurskiftini í nógvum høgum eru ikki stórt betur, sjálvt um seyðurin ikki dettur oman, og støðan er ikki tespulig á øllum traðunum við seyði.

Tað at ein skor kastar 25% av veðrunum av sær, mann hava sína grundir. Tað at lombini úr nógvum høgum mest sum ongantið koma uppum 30 pund hevur eisini sínar grundir.

Vit hava ein sokallaða djóraverndarlóg, sum eins tað sama kann takast av aftur. Eftir øllum at døma virkar hon meira sum ein lóg at tryggja, at eingin sum hevur ábyrgd av húsdýrum, skal kunna dømast fyri misrokt av húsdýrum. Hon stuðular í hvussu ikki er undir at betra um røktina av húsdýrunum. Eg spyrji baka, hvar er markíð hjá okkum føroyingum fyri misrokt av seyði og húsdýrum?

Eingin undrast yvir mátan vit hava seyð og húsdýr uppá í Føroyum. Fjølmiðlarnir skriva bara um hugna, mentan, og um

friðaligt og góðsligt bygðalív. Tað er ofta langt millum tað bløðini skriva, og tað, sum veruliga gongur fyri seg við húsdýrum. Loftmiðlarir eru einki petti betur enn skrivaðu miðlarnir at romatisera "føroyska" seyðahaldið út um alt mark.

Tað fællur eftir øllum at døma fjølmiðlunum sera tungt at viðgera tyngjandi viðurskifti "hjá tí vanliga manninum".

Er tíðin ikki komin til at vit fara at broyta hugburð um hvussu vit hava húsdýrini, ikki minst seyðin? Seyðurin í yvirskipaðu høgnum hevur tað ikki

Tjóðveldisflokkur

Jú, lættast var at kasta frá sær!

Björn Patursson
form. Bóndafelag Føroya

Bæði lógaruppskotini: Lóg um Búnaðargrunn og broytingarnar til lóg um landsjórð vóru send aftur til landsstýrismannin frá vinnunevnd løgtingsins.

Tjóðveldisflokkur

Tygnarlig og tolin fólk sum starvast innan umsitingina í landbúnaðin siga, sum við ein munn, hetta var seinstu ferð, nú kunnu politikararnir sjálvir gera síni uppskot um teir ynskja broytingar, vit finna okkum ikki í at verða hildin fyri tað turra spott ferð eftir ferð! Tá tað snýr seg um landbúnað og serstakliga festijørð ber einki til, alt verður bókstaviliga kasta aftur í høvðið á landsstýrsmanninum. Soleiðis hevur verið og soleiðis var eisini á hesum sinni.

Landsstýrismaðurin Bjarni Djurholm hevur vist vilja at gera batar.

Men landsins hægsta vald løgtingslimir eru fulkomiliga líkasæl um støðu landbúnaðarins, sjálvt um teirra egnu grannskoðarar visa á tað pinligu støðu festijørðin virkar undir. Sum vant verða lovorð søgd og skriva og í samgonguskjalinum stendur beinleiðis at støðan hjá festibóndunum skal betrast. Men so skjótt atkvøðurnar eru taldar hendur einki meir. Uppskot sum koma fyri løgtingið um landsjórð verða súlta við barnsligum undanførl- um, løgtingið tekur avgerðir í óðum verki uttan at hugsa um fylgjurnar. Arbeiðið er so illa lagt til rættis at nevndirnar eru stressaðar. Tað einasta sum fær viðgerð og undirtøku eru eftir hondini

uppskot um at egna sær sjálvum meir løn og pensión. Sjálvt Tjóðveldisflokkurin sum bæði í skrivt og talu lovar bót og bata, eins og stendur fyri sjálvbjargni, danatingi, til klandur um persónlig áhugamál og um hvat grót skal fyllast í hvat grótkast. Nei við so vánaligum politikarum skulu vit ikki rokna við at bygga nakað land!

Nevndir við serfrøðingum hava gjørt álit aftaná álit, broytingar aftaná broytnar, uppfyllt ynski eftir ynski, -frá politisku flokkumum, tað manglar bara at standa á høvðinum á tinghúsvollinum. Umboð fyri vinnuna, ráðgevarar og serfrøðingar hava verið á fundi eftir fund, skriva síður upp og síður niður, men eftir øllum at døma so hírða tey sum skulu taka avgerðirnar ikki so frætt sum at seta seg inn í málini. Nú skuldu so øll hesi fólkinu bráðliga í summarríð, bestu ársins tíð, og so var bert at finna uppá onkra lunkaða undanførlu og blaka landsstýrismanninum uppskotið aftur. Sera sera skuffandi og mótfallandi. Úrslitið er at myndugleikans egnu fólk nú siga sum við ein munn at nú er nokk!

Nevndin í Bóndafelagnum hevur ikki endaliga viðgjørt málið, men felagsins evsta mál er at betra um karmarnar hjá bóndunum. Ikki kann hugast, at nevndin tekur avgerð um at kasta frá sær so lætt. Felagið hevur miðvíst arbeitt við at betra um kor vinnunar hesi 45 árinu felagið hevur á baki og tað hevur nokk ongantið verið so nógv brúk fyri einum aktivum fakfelag sum júst nú. Formaðurin ferð at seta seg í samband við landsstýrismannin fyri at vita hvørja støðu hann hevur til málið og hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevur. Tingið kemur saman aftur á Ólavssøku og hendan fagra vár –og summartíðin gongur skjótt.

gott nú lombini koma, og veðrarnir í hasi skorðini hava tað nevan hugnaligt frá nú av, og til teir verða

svavdir í heyst, ella til 4. hvør teirra liggur sundir- brotin á onkrari helli.